

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

32/08.00.00/2017

Teknlk 23.03.2017 § 24

"Yksityistielain kokonaisuudistuksen tavoitteena on nykyaikainen ja selkeä yksityistielaki, joka antaisi hyvät edellytykset yksityistieverkoston kehittämiseksi ja ylläpidolle. Lakiuudistuksella pyritään mahdollistamaan uudenlaista elinkeinotoimintaa lisäämällä ammattimaisuutta yksityisteiden tienpitoon. Samalla turvattaisiin elinkeinoelämän kuljetusten ja yksityisteiden varrella sijaitsevan asutuksen edellyttämä liikkuminen varmistamalla tienpidon tarpeeksi korkea taso. Uusi yksityistielaki korvaisi vuonna 1963 voimaan tulleen lain yksityisistä teistä (358/1962).

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää kuntien yksityistieasioista vastaavalta lausuntoa oheisesta 25.1.2017 päivätystä luonnoksesta "Hallituksen esitykseksi eduskunnalle yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi". Lausunto pyydetään toimittamaan 21.3.2017 mennessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää arvioimaan erityisesti esitettyjen muutosten taloudellisia ja muita vaikutuksia sekä lausumaan hallituksen esityksestä ja sääntelytarpeesta ottaen huomioon hallitusohjelman tavoite normien purkamisesta ja sääntelyn sujuvoittamisesta.

Hallituksen esityksellä ehdotetaan säädettäväksi uusi yksityistielaki. Se korvaisi vuonna 1963 voimaan tulleen lain yksityisistä teistä. Samalla tehtäisiin vähäisiä, lähinnä teknisiä muutoksia kiinteistönmuodostamislakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin, kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin, ratalakiin, ulkoilulakiin, vesistö-hankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annettuun lakiin, ympäristövahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin, yhteismetsälakiin, kaivoslakiin ja valtion metsätalousosakeyhtiöstä annettuun lakiin.

Esitetyn lain tavoitteena olisi antaa edellytykset yksityistieverkon kehittämiseksi ja ylläpidolle nykyisissä olosuhteissa huomioiden muun muassa kaupungistumisen ja maaseudun ikärakenteen muutoksen sekä toisaalta luonnonvaratalouden ja elinkeinoelämän tarpeet. Yksityisteitä koskeva lainsäädäntöä selkeytettäisiin ja modernisoitaisiin niin kirjoitustavaltaan kuin sisällöltään. Tarpeettomat, vanhentuneet ja muun lainsäädännön kanssa päällekkäiset säännökset poistettaisiin.

Lupamenettelyiden keventämiseksi ja selkeyttämiseksi tieoikeuden määritelmää laajennettaisiin, niin että tieoikeus perustettaisiin jatkos-

sa kulkuoikeuden lisäksi myös sähkö- ja viestintäjohtojen ja muiden tien vaikutuspiirin kiinteistöjen käyttöä palvelevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten. Jatkossa tiekunta voisi antaa luvan johtojen sijoittamiseen yksityistien tiealueelle.

Kuntien tielautakuntia koskevista säännöksistä luovuttaisiin, ja niille aiemmin kuuluneet tehtävät siirrettäisiin muille viranomaisille. Yksityisteiden avustuksia koskevia säännöksiä uudistettaisiin karsimalla avustuskriteereitä ja siirtämällä valtion nykyisten valtionavustusten jakaminen vuonna 2019 toimintansa aloittavien maakuntien tehtäväksi.

Esitettävällä lailla olisi tarkoitus selkiyttää eri osapuolten vastuita yksityisteiden rakentamisen, ylläpitämisen sekä liikkumisen suhteen. Selkeytettäisiin sitä, että ulkopuolisten on lähtökohtaisesti saatava lupa yksityistien käytölle ja että tällaisesta käytöstä voidaan periä maksu. Lupaa tien käyttämiseen ei kuitenkaan jatkossakaan tarvittaisi toimintaan, joka ei selvästi lisää tien kunnossapitokustannuksia. Mahdollistettaisiin kuntien, maakuntien tai valtion tuleminen tieosakkaaksi tapauksissa, jossa ne ohjaavat julkista liikennettä yksityisteille. Sellaisten asemakaava-alueilla sijaitsevien yksityisteiden, joiden liikennettä välittämään on asemakaavaan merkitty katu, asemaa selkeytettäisiin. Lisäksi lisättäisiin kunnille velvollisuus ottaa hoitoonsa asemakaava-alueella oleva tai sinne johtava yksityistie hoitoonsa, jos yksityistien liikenne huomattavasti lisääntyy asemakaavan toteuttamisen seurauksena.

Esitetyllä lailla pyrittäisiin myös kannustamaan tieosakkaita järjestäytymiseen ja yksityisteitä koskevan hallinnollisen tiedon ylläpitoon. Tiekuntien perustaminen ja yhdistyminen mahdollistettaisiin myös tieosakkaiden omilla päätöksillä ilman yksityistietoimitusta. Tiekunnat voisivat jatkossa vahvistaa itselleen säännöt, joissa voitaisiin sopia erikseen määritellyistä kysymyksistä myös toisin kuin laissa säädetään. Mahdollistettaisiin lisäksi tienpidon ulkoistaminen ulkopuoliselle taholle.

Yksityistielaki ja siihen liittyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018."

Kittilän kunnan hallintosäännön mukaan tekninen lautakunta vastaa kunnalle lainsäädännössä osoitetuista yksityistielainsäädännön viranomaistehtävistä.

Yksityistielain käytännön soveltaminen Kittilän kunnassa voidaan jaotella pääosin kolmeen (3) kategoriaan:

- Tielautakuntatoiminta
- Avustustoiminta (hoitosopimukset, talvi- ja kesäkunnossapitoavustukset, perusparannusavustukset)
- Yleisneuvonta

Hallituksen esityksen mukaan, osana kuntien tehtävien vähentämistä tielautakunnat lakkautettaisiin ja niiden tehtävät siirrettäisiin yksityistietoimituksessa Maanmittauslaitoksen tai tietyissä tapauksissa kunnan kiinteistörekisterin pitäjän hoidettavaksi, maa- ja metsätalouden sekä maakuntauudistuksen yhteydessä perustettavaan valtion lupa- ja 14 valvontavirastoon. Toimituksia esitetään tähän liittyen kevennettäväksi ja jopa purettavaksi. Tiekunnan perustaminen, jakaminen, yhdistäminen ja lakkauttaminen olisi ehdotuksen mukaan mahdollista tehdä jatkossa ilman yksityistietoimitusta.

Lisäksi maakunnille ja kunnille säädettäisiin mahdollisuus perustaa yksityistieasioille sovittelu- ja neuvontaelimiä. Niiden kuntien kiinteistönmuodostamisviranomaiselle, jotka ovat ottaneet kiinteistörekisterinpidon tehtäväkseen asemakaava-alueellaan, mahdollistettaisiin yksityistietoimitusten tekeminen myös asemakaava-alueen ulkopuolella. Näillä toimenpiteillä pyrittäisiin lieventämään tielautakuntien lakkauttamisesta yksityishenkilöille aiheutuvaa kulluriskin kasvua yksityistieasioiden hoidossa.

Kittilän kunnan tielautakunnan tehtäviä on pääosin ollut vain yksityistierita-asiat kuten yksikköjakojen oikeudenmukaisuuden tarkistamiset, käyttömaksujen perimiset sekä yleisten tienkäyttöoikeuksien tarkistamiset. Kunnan tielautakunta ei ole perustanut tiekuntia, johtuen mm. kunnan toisesta roolista yksityisteiden avustamisessa. Kittilässä kiinteistörekisterinpitäjänä toimii Maanmittauslaitos.

Hallituksen esityksen mukaan uuteen lakiin tulisi kirjattavaksi oma pykälänsä koskien maakunnan jakamia avustuksia. Yksityisteiden valtionavustustehtävät ovat siirtymässä maakuntauudistuksen yhteydessä maakuntien vapaaehtoisiksi tehtäviksi (maakuntalaki 6 § 2 mom.). Tarkoitus on, että eduskunta määrittelee talousarvioissaan yksityisteille suunnattavien määrärahojen suuruuden, ja maakunnat ottavat halutessaan yksityistieavustusten jaon tehtäväkseen maakuntastrategiassa.

Maakunnan avustuksella tarkoitetaan lähinnä nykyisin alueellisten ELY-keskusten jakamia yksityisteiden peruskorjausavustuksia.

Jotta maakunnille varmistettaisiin aito vapaus valita avustuskohteet ja mahdollisuus koordinoitiin kuntien kanssa, valtionavustuskriteeritkin jätettäisiin väljiksi. Avustettavan yksityistien tulisi olla järjestäytynyt tiekunnaksi ja sitä koskevat yksityistierekisterin tiedot tulisi olla ajan tasalla. Näillä avustuskriteereillä varmistettaisiin muun muassa tiekuntien hallinnollisen tiedon ajantasaisuus yksityistierekisterissä sekä kannustettaisiin järjestäytyneisyyteen, jonka katsotaan olevan tärkeä elementti yksityisteihin liittyvässä tehokkaassa ja ammattimaisessa tienpidossa.

Kunnat voisivat edelleen päättää vapaasti yksityisteiden tienpitoon myönnettävistä avustuksista voimassa olevan lain mukaisesti. Pykälään lisättäisiin kaksi avustuskriteeriä. Avustettavan yksityistien tulisi olla järjestäytynyt tiekunnaksi ja sitä koskevat yksityistierekisterin tiedot tulisi olla ajan tasalla, kuten laissa myös maakuntien avustuksista säädettäisiin. Avustuskriteereillä varmistettaisiin muun muassa tiekuntien hallinnollisen tiedon ajantasaisuus yksityistierekisterissä sekä kannustettaisiin järjestäytyneisyyteen, jonka katsotaan olevan tärkeä elementti yksityisteihin liittyvässä tehokkaassa ja ammattimaisessa tienpidossa.

Hallituksen esitys uudesta yksityistielaista löytyy kokonaisuudessaan verkko-osoitteesta:

<https://www.lvm.fi/lvm-site62-mahti-portlet/download?did=224615>

Tekninen johtaja:

Lautakunnalla ei ole huomautettavaa lakiehdotuksesta.

Lautakunta toteaa, että esitetty yksityistielakimuutos on tarpeellinen, muutosten taloudelliset ja muut vaikutukset on esityksessä arvioitu ja perusteltu kattavasti.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa:

Kittilässä 24.3.2017

Lauri Kurula
Tekninen johtaja